

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Станасюк Н. С.

Національний університет «Львівська політехніка»

Питання необхідності запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) в Україні стало особливо актуальним в умовах Євроінтеграції, оскільки вітчизняна фінансова звітність є суттєво відмінною і це ускладнює можливість прийняття управлінських рішень в умовах розвитку міжнародної співпраці та створення спільних підприємств, виходу на міжнародні та фінансові ринки. Країна, яка прагне стати повноправним членом ЄС неодмінно повинна обрати шлях переходу до міжнародних стандартів фінансової звітності, що зумовить досягнення порівнянності інформації та її зрозумілості не лише для внутрішніх, але і для зовнішніх користувачів.

Загалом питанням застосування міжнародних стандартів фінансової звітності займаються як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, зокрема О. Борис, С. Голов, В. Костюченко, Л. Ніщенко, В. Палій, О. Рожнова, Н. Маренков та інші. У своїх працях вони досліджують можливості гармонізації вітчизняного бухгалтерського обліку.

Метою даної роботи є визначення перспектив, які може отримати держава внаслідок застосування міжнародних стандартів фінансової звітності у вітчизняній обліковій практиці.

Повний комплект фінансових звітів, які емітент повинен подати відповідно до чинного законодавства згідно МСФЗ складається з наступних: звіт про фінансовий стан на кінець періоду; звіт про сукупні прибутки та збитки за період; звіт про зміни у власному капіталі за період; звіт про рух грошових коштів за період; примітки, що містять стислий виклад облікової політики та інші пояснювальні примітки) [3, с. 1005].

Проте, хоча МСФЗ визнаються у всьому світі, фінансова звітність підприємств різних країн має свої особливості зумовлені як соціально-економічними, політичними чинниками, так і відмінністю концептуальних підходів до її побудови. В Україні підприємства формують всі перелічені форми звітності. Проте спостерігаються відмінності у їх назвах та розкритті змісту. МСФЗ не заборонено використовувати інші назви звітів, але кожен звіт повинен містити перелік обов'язкових статей. Лояльними є вимоги і до валюти, в якій складається звітність. Як правило, суб'єкти господарювання формують фінансову звітність у функціональній валюті, в якій проводяться

розрахунки з контрагентами підприємства.

В сучасних умовах МСФЗ стали частиною національного господарства або загальноприйнятою практикою. Багато країн МСФЗ використовують лише як основу для формування національної. За результатами дослідження, проведеного в межах Проекту USAID “Розвиток фінансового сектору” (FINREP) для Міністерства фінансів України, серед 49 країн, а саме США, Канади, Японії, Австралії, всіх країн ЄС (за винятком Мальти та Ліхтенштейну), та всіх країн, що входили до колишнього Радянського Союзу (за винятком України), 40 країн вимагають їх застосування, ще 9 країн запровадили частковий перехід [2].

Загалом можна виділити наступні причини, які спонукають підприємства для представлення інформації про його фінансовий стан використовувати МСБО:

- залучення іноземних інвесторів та проведення спільної діяльності;
- налагодження міжнародного співробітництва;
- власна ініціатива керівника підприємства для отримання інформації якісно нового рівня.

Фактом є те, що Україна посідає одне з перших місць за рівнем корупції і це, також, має безпосередній вплив на сферу бізнесу. Змінити цю ситуацію може саме перехід на МСБО, оскільки їх запровадження вимагає ведення відкритої фінансово-господарської діяльності суб'єктом господарювання. Відповідно як результат можна очікувати підвищення інвестиційної привабливості країни та самого її статусу загалом.

Важливу позитивну роль також відіграє досягнення відповідного рівня порівнянності інформації, оскільки вітчизняний суб'єкт господарювання зможе порівнювати власні показники ефективності з аналогічними у іноземного суб'єкта господарювання, аналізувати його діяльність, і на цій основі приймати ефективні управлінські рішення, спрямовані на розвиток власного бізнесу. Це дозволить уникнути багатьох ризиків і помилок, пов'язаних з відсутністю досвіду і тим самим підвищити ефективність господарської діяльності, тобто досягнути максимального ефекту з мінімальними витратами, що є дуже важливим не лише на мікроекономічному рівні, але й для країни загалом. Україна зараз перебуває у вкрай важкому економічному стані і запровадження передового досвіду могло б стати важливим заходом її економічного піднесення.

Розрізняють такі основні підходи до переходу на МСФЗ:

- трансформація бухгалтерської звітності, складеної відповідно до національних стандартів на звітність в стандартах МСФЗ;

- конверсія або ведення паралельно з національними стандартами управлінського обліку відповідно до МСФЗ [1, с.144].

Кожний із підходів має як свої переваги, так і недоліки. Звичайно, основною перевагою першого способу є простота. Проте зазначений підхід має істотні недоліки зумовлені необхідністю формування ряду додаткових розрахунків, накопиченням допоміжних таблиць тощо, що, в кінцевому результаті, може спричинити виникнення значної кількості помилок через плутанину, особливо на великих підприємствах. Використання даного підходу є більш доречним на підприємствах невеликих розмірів. Другий підхід усуває недоліки першого, але вимагає здійснення додаткових затрат, оскільки обсяг бухгалтерської роботи подвоюється. Він є більш типовий для великих підприємств, які ефективно працюють та розвиваються.

Проте, не залежно від обраного підходу застосування міжнародних стандартів фінансової звітності зумовлюють зміни лише на заключній стадії облікового процесу, а саме ставляться нові вимоги лише до розкриття статей фінансової звітності, а загалом підприємства можуть користуватися національними стандартами для ведення бухгалтерського обліку.

Звичайно, процес адаптації міжнародних стандартів в кожній країні проходить по-різному, але безумовно він не можливий без проведення відповідних заходів на урядовому рівні, а саме в законодавчому полі. Першочерговим кроком зробленим в цьому напрямі в Україні стало прийняття Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами у 1994 році, якою було встановлено необхідність адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Наступними важливими кроками, зробленими державою в даному напрямі стало прийняття низки законодавчих актів: Постанови КМУ від 28.10.1998 р. № 1706, якою була ухвалена Програма реформування бухгалтерського обліку із застосуванням Міжнародних стандартів фінансової звітності; Закону України “ Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні ” від 16.07.1999р. №996-XIV, що визначає принципи й методи ведення бухгалтерського обліку та складання звітності, що не суперечать міжнародним стандартам; розпорядження КМУ від 18.01.2003 р. №25-р, яким зобов’язали акціонерні товариства перейти на МСФЗ в 2004 і 2005 рр., Указ Президента України від 12.04.2006 р. №300 “Про першочергові заходи у сфері інвестиційної діяльності ”, відповідно до якого небанківські фінансові установи повинні готувати фінансову звітність згідно МСФО; розпорядження КМУ від 24.10.2007 р. №911-р, яким було схвалено Стратегію застосування міжнародних стандартів

фінансової звітності. Також слід звернути увагу на ті випадки, коли суб'єкти господарювання формують фінансову звітність за міжнародними стандартами згідно встановлених законодавчих вимог, а саме згідно із змінами внесеними у 2012 році до Закону України “ Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні ”, публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України повинні складати фінансову звітність та консолідовану звітність за МСФО [4].

Загалом можна виділити наступні переваги застосування міжнародних стандартів фінансової звітності:

1. МСФЗ є простими для сприйняття, оскільки розробляються для стандартизації та гармонізації бухгалтерського обліку в різних країнах світу;

2. МСФЗ виступають засобом накопичення позитивного досвіду високорозвинених країн, що особливо важливо для України, в якій відбувається процес становлення ринкової економіки;

3. МСФЗ забезпечують прозорість інформації, а, відповідно, і її більш високу надійність та достовірність, що важливо для розвитку міжнародного співробітництва та залучення іноземних інвесторів;

4. МСФЗ визнаються багатьма країнами, що сприяє підвищення статусу бухгалтерської професії в країні.

Отже, впровадження МСФЗ може стати важливим інструментом підвищення прозорості й ефективності системи управління підприємства, що, у свою чергу, надасть Україні можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на зарубіжні ринки та вступу до ЄС.

1. Діділовський О.М. Проблеми та перспективи застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / О.М. Діділовський // Міжнар. зб. наук пр. – 2011. – Вип. – 1(19). – С.142-146.

2. Міністерство Фінансів України. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Перелік країн, що застосовують МСФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://msfz.minfin.gov.ua>. 3. МСБО 1 “Подання фінансових звітів” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukhalter911.com/Res/MSBO/MSBO1> 4. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.